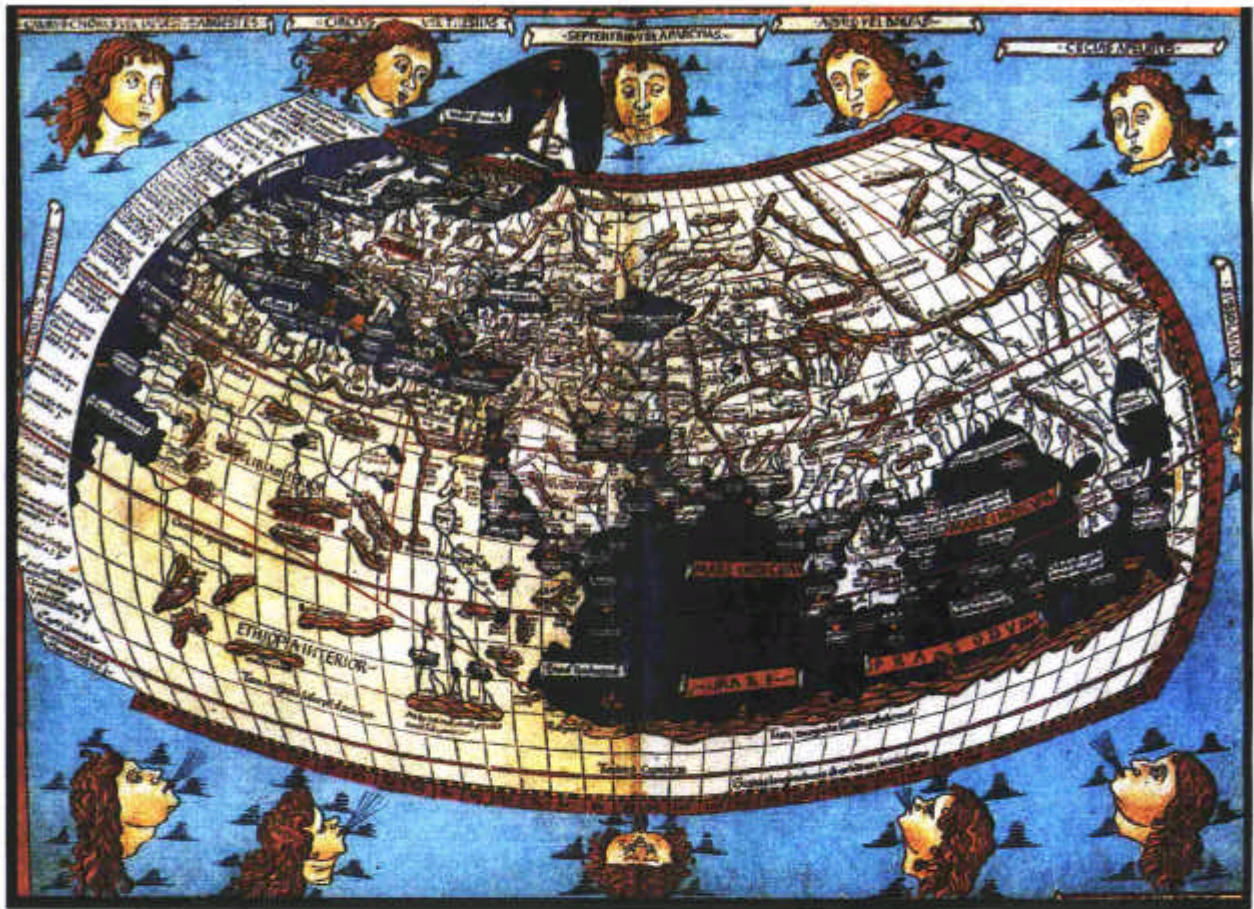

BAŠTINA Prvi svjetski priručnik o plovidbi iz pera renesansnoga Benedikta Kotruljevića

Prije Kolumba otkrio zapadni pomorski put

MIRJANA JURISIĆ

Svjetska ekonomska znanost prizna danas našijenca Benedikta Kotruljevića (1416-1469), svestranoga Dubrovčanina renesansnoga doba, "ocem moderne ekonomske misli", zahvaljujući njegovu djelu "O trgovini i savršenu trgovcu" u kojem je još 1458. iznio postavke i uveo terminologiju što je u temeljima i današnjega bankarstva, trgovine i gospodarstva u cjelini. No, Kotruljević je znamenit i po mnogom drugom svom djelu (među kojima su najneobičnije, nažalost ne i sačuvane, rasprave "O izbo-

ru supruge" i "O prirodi cvijeća"), kao i po dinamičnu, gotovo pustolovnu životu poslovnoga čovjeka, pisca, diplomata, znanstvenika, svjetskoga putnika, savjetnika napuljskih vladara, čak i voditelja kovnice novca u Aquili...

Otkriće iz 1995.

Prije 10-ak godina prof. dr. Darko Novaković otkrio je Kotruljevićevu raspravu "De navigatione" (čiji se original čuva u knjižnici Sveučilišta Yale), po kojoj je taj "uomo universale" i pionir navigacijske literature. Prije dvije godi-

ne izvornik je objavila zagrebačka naklada "Ex libris" (ur. Jelena Hekman) u svojoj prevažnoj ediciji "Hrvatska književna baština". Isti nakladnik sad je tiskao usporedno izdanje na talijanskom i hrvatski prijevod Damira Salopeka, čime će se krug Kotruljevićevih čitatelja znatno proširiti. Napokon! Jer, Kotruljević pripada nepravedno zamenarenom dijelu hrvatskoga kulturnoga naslijeđa cijenjenijega u svijetu negoli u domovini. Rasprava "O plovidbi" neprijeporan je dokaz Kotruljevićeve univerzalnosti, erudicije, književnoga

dara i vizionarskih vrlina.

Upute za plovidbu

Čak tri desetljeća prije negoli je Kolumbo otkrio Ameriku tvrdeći da se zapadnim plovnim putem može stići do Indije, Kotruljević u svojoj knjizi propagira upravo taj, zapadni morski put! Djelo je prepuno uputa o morima, vrstama brodova, vjetrovima, planetima, zodijačkim znacima, vremenu, poželjnim osobinama patrona i zapovjednika nava, galija, karavela, karaka, marsilijana, leuta... A čita se kao uzbudljiva književnost!